

Lausunto

9.4.2020

20-137423

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto Valtioneuvoston selvitykseen (U 5/2020 vp) komission ehdotukseen muuttaa Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yleisasetusta, Euroopan aluekehitysrahastoasetusta, Euroopan meri- ja kalatalousasetusta sekä solidaarisuusrahastoasetusta koronavirustilanteeseen vastaamiseksi

Komissio antoi 13.3.2020 lainsäädäntöpaketin ajankohtaisen COVID-19-epidemian sekä muiden vakavien kansanterveyskriisien hoitamiseen suunnattavista elvytystoimista. Paketti sisältää kaksi lainsäädäntöehdotusta, joista toinen koskee ohjelmakauden 2014- 2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastoista annettuna yleisasetusta, Euroopan aluekehitysrahastosta annettua asetusta sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta annettua asetusta (COM(2020) 113 final). Toinen koskee Euroopan solidaarisuusrahaston soveltamisalan laajentamista ilman ajallista rajausta kuluvaan ohjelmakauteen (COM(2020) 114 final).

Komission muutosehdotukset käsiteltiin nopeutetulla menettelyllä ja ne tulivat hyväksytyksi 30.3.2020 neuvoston ja Euroopan parlamentin päätöksellä.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää komission ehdotuksia Euroopan rakenne- ja investointirahastoja koskevaan yleisasetukseen tehtäviksi muutoksiksi perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina. Muutokset koskevat ohjelmanmuutosprosessin keventämistä tietyissä tilanteissa, rahoitusinstrumenttien hyödyntämistä pienten ja keskisuurten yritysten tukemisessa COVID-19 –epidemian johdosta, kustannusten hyväksyttävyyden alkamista 1.2.2020 epidemian vaikutusten torjumisessa sekä luopumisesta jäsenvaltioiden käyttämättömien vuotuisten ennakkojen palauttamisesta takaisin EU:n talousarvioon.

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevat muutosehdotukset ovat luonteeltaan kosmeettisia, eivätkä mahdollista tosiasiallisten sopeuttamistoimien rahoittamista. COVID-19-epidemiolla on kuitenkin merkittäviä ja moninaisia vaikutuksia kalatalouden arvoketjuun (alkutuotanto, jalostus ja vähittäiskauppa) sekä kalan tarjontaan kuluttajille. Tämän vuoksi on tärkeää, että EMKR-asetus mahdollistaisi toiminnan hallintaan ja sopeuttamiseen liittyvien toimien rahoittamisen mahdollisimman laaja-alaisesti.

Suomi on tällä hetkellä Itämeren maiden kalatalousasioiden yhteistyöryhmän Baltfishin puheenjohtaja. Puheenjohtajan ominaisuudessa maa- ja metsätalousministeriö käynnisti työn, jonka tarkoituksena oli koordinoita Itämeren maiden yhteinen ehdotus EMKR-asetuksen muuttamiseksi komissiolle ja EU:n puheenjohtajamaa Kroatialle. Itämeren maiden yhteinen ehdotus toimitettiin virallisesti 1.4.2020 komissiolle ja puheenjohtajamaa Kroatialle. Yhteinen ehdotus sisältää Suomen kannalta seuraavat tärkeät toimenpide-ehdotukset.

1. Ohjelman rahoituksen siirtojen mahdollistaminen. Tällä hetkellä rahastoasetus määrittää eri painopisteille kiinteämääräisen rahoituksen, jota jäsenmaat eivät voi muuttaa ohjelmakauden aikana. Tilanne on johtanut siihen, että jäsenmaat eivät voi hyödyntää EU-rahoitusta täysimääräisesti kohdentamalla rahoitusta painopisteisiin, joissa on rahoitustarvetta. Tämän vuoksi artiklassa 13 määritellyt rahoitusta koskevat rajoitukset tulisi poistaa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

2. Toiminnan väliaikaisen lopettamisen tuki kalastuksessa tulisi olla mahdollista erityisesti tilanteissa, jossa matkustus- tai karanteenirajoitukset estävät työvoiman saannin tai kalastustoiminnan. Vastaavasti myös vesiviljelyssä toiminnan keskeytyksestä tai toiminnan rajoituksista tulisi voida maksaa kompensatioita.

3. Yritysten käyttöpääoman lisääminen. COVID-19-tilanteella on merkittäviä vaikutuksia yritysten käyttöpääomaan. EMKR-asetukseen tulisi lisätä uusi säännös, joka mahdollistaa rahaston varojen käytön yritysten tilapäisesti heikentyneiden maksuvalmiuksien parantamiseen valtion takaamien tai korkotuettujen lainojen tai suorien tukien muodossa.

4. Kansallisten ohjelmien nopeutettu muuttaminen. COVID-19-tilanteeseen suunniteltujen poikkeuksellisten toimenpiteiden käyttöönotto edellyttää kansallisten toimintaohjelmien hyväksymistä komission päätöksellä. Tilanteen nopean kehittymisen vuoksi on tärkeää, että muutoksiin sovelletaan ns. yksinkertaistettua menettelyä, mikä nopeuttaa kansallisten ohjelmien muutosten hyväksyntää.

5. Vuoden 2021 rahoituksen käyttömahdollisuuden aikaistaminen. Nyt käsittelyssä oleva rahaston toiminta kattaa vuodet 2014-2020. COVID-19 –epidemian sopeuttamistoimien rahoitusmahdollisuudet ohjelmakauden loppuvaiheessa ovat hyvin rajallisia, erityisesti niissä jäsenmaissa, joissa ohjelman toteutuminen on ollut nopeaa. Suomen ohjelma on Euroopan nopeimmin edistynyt. Uuden ohjelmakauden (2021-2027) käynnistyminen tulee varmuudella viivästymään ja sen vuoksi tulisi tarkastella vastaavaa mahdollisuutta siirtymäkauden toteuttamiseksi kuin maaseuturahastossa, jossa vuoden 2021 rahoitusta voidaan käyttää vanhan ohjelmakauden sääntöjen mukaisesti.

Euroopan komissio antoi 2.4.2020 uuden muutosehdotuksen Euroopan meri- ja kalatalousrahaston muuttamiseksi (COM(2020) 142 final). Se sisältää yllä kuvatuista ehdotuksista kohdat 1, 2 ja 4. Sen sijaan siihen ei sisältynyt käyttöpääoman lisäämistä koskeva ehdotus (kohta 3) ja siirtymäkautta koskeva ehdotus (kohta 5). Maa- ja metsätalousministeriö on informoinut Eduskuntaa toimittamalla asiasta E-kirjeen 6.4.2020 (E 31/2020).

